

Diarienummer: KS-2025/364

Handläggare: Dan-Erik Pettersson, ekonomichef

YTTRANDE

Granskning av arbetet mot välfärdsbrott

Bakgrund

Med utgångspunkt från de förtroendevalda revisorernas granskning av kommunens arbete mot välfärdsbrott har kommunstyrelsen skrivit fram ett Yttrande.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna har med stöd av sakkunnigt biträde granskat kommunens arbete mot välfärdsbrott. Den sammantagna bedömningen är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för detta.

Kommunstyrelsen delar bilden att det finns utvecklingsområden men att det också handlar om att hitta rätt ambitionsnivå för arbetet mot välfärdsbrottslighet. Arbetet mot välfärdsbrottslighet är ett samlingsnamn för att just motverka välfärdsbrott inom kommunens alla verksamhetsområden och det arbetet behöver integreras i både kommunens styrmodell, interna kontroll, kommunens brottsförebyggande arbete och medvetandegöras i kommunens alla verksamheter. Genom de förändringar som planeras att genomföras av förvaltningen för att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet är bedömningen att flertal av rekommendationerna på sikt kommer stäkra kommunens arbete med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet.

Reflektion kring rekommendationer från revisorerna

Granskningen har inriktats på att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende att förebygga, upptäcka, och utreda välfärdsbrott.

Revisorerna lämnar följande övergripande rekommendationer:

- Säkerställ att välfärdsbrottsperspektivet beaktas i respektive nämnds planering, med tydligare mål och inriktning för att intensifiera arbetet med att stävja välfärdsbrottslighet.
- Säkerställ kontinuerlig kompetensutveckling inom välfärdsbrottslighet för förtroendevalda, nyanställda och befintliga anställda. Överväg att implementera en kommunövergripande obligatorisk utbildning inom välfärdsbrott i syfte att öka medvetenheten generellt.

- Säkerställ att respektive kontor årligen följer upp och återskärper vidtagna åtgärder och effekter, inklusive lärdomar utifrån enskilda uppdagade situationer med koppling till välfärdsbrottslighet, till ansvarig styrelse eller nämnd.

Revisorerna lämnar följande rekommendation till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att strategier för att förebygga och förhindra välfärdsbrott i alla kommunens verksamheter är integrerade i befintliga styrande dokument.
- Stärka det förebyggande arbetet genom att göra riskanalyser och klassningar av avtal och utifrån det planera vilka avtal som ska följas upp regelbundet, stickprovvis och händelsestyrt.
- Överväg att införa en avtalscontrollerfunktion för att systematisera arbetet med avtalsuppföljningen.
- Säkerställa en systematisk uppföljning av ideella föreningar i form av verksamhetsbesök och stickprovskontroller baserad på riskvärdering

Reflektion kring rekommendationer från revisorerna

Inledande reflektion

Kommunstyrelsen har tagit del av EY:s revisionsrapport samt de förtroendevaldas revisionsskrivelse och delar i stort de bedömningar och rekommendationer som presenteras.

- *Rekommendation* Säkerställ att välfärdsbrottsperspektivet beaktas i respektive nämnds planering, med tydligare mål och inriktning för att intensifiera arbetet med att stävja välfärdsbrottslighet.

Med anledning av uppdaterad lagstiftning för intern kontroll ska kommuner inkludera arbete med att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten i den interna kontrollen. Kommunens riktlinjer för den interna kontrollen kommer revideras augusti 2025 och nya rutiner för nämnderna implementeras med anledning av detta. Ytterligare mål eller uppdrag är inte aktuellt i nuläget, dock ska välfärdsbrottslighet inkluderas i kommunens brottsförebyggande arbete och den lägesbild och åtgärdsplan som tas fram.

- *Rekommendation* Säkerställ kontinuerlig kompetensutveckling inom välfärdsbrottslighet för förtroendevalda, nyanställda och befintliga anställda. Överväg att implementera en kommunövergripande obligatorisk utbildning inom välfärdsbrott i syfte att öka medvetenheten generellt

Utbildningsinsatser på flera nivåer och till olika målgrupper, exempelvis till förtroendevalda och tjänstepersoner är viktigt för att lyfta frågan och öka kunskapen. En plan för utformningen av utbildningsinsatser på övergripande och lokal nivå ska arbetas fram. Under hösten 2025 planeras en föreläsning för kommunens chefer med stöd från SKR, samt genomförande av workshop "crime proofing" som innebär att man gör en systematisk riskanalys av ett regelverk eller styrsystem för att identifiera hur det kan missbrukas eller överutnyttjas.

- *Rekommendation* – Säkerställ att respektive kontor årligen följer upp och återrappporterar vidtagna åtgärder och effekter, inklusive lärdomar utifrån enskilda uppdagade situationer med koppling till välfärdsbrottslighet, till ansvarig styrelse eller nämnd.

Uppföljning av den interna kontrollen sker mot nämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige, ytterligare återrappporteringar bedöms inte vara nödvändigt, men den rapportering som finns kan utvecklas. Enligt rutinen ska uppdagade situationer (oegentligheter) polisanmälas och rapporteras i särskild ordning. Ekonomikontoret kommer framgent axla rollen för att skapa interna nätverk för kunskapsspridning och lyfta goda exempel inom hela kommunens förvaltning.

- *Rekommendation* Säkerställ att strategier för att förebygga och förhindra välfärdsbrott i alla kommunens verksamheter är integrerade i befintliga styrande dokument.

Det pågår ett arbete att revidera den interna kontrollen för att inkludera förebyggande av fel och oegentligheter i verksamheten. Vidare är avsikten att koppla ihop arbetet mot välfärdsbrott i kommunens brottsförebyggande arbete och den lägesbild samt åtgärdsplan. Även styrmodellen är under revidering, med andra ord det pågår det arbete att inkludera arbetet mot välfärdsbrott i kommunens styrning och styrande dokument.

- *Rekommendation* Stärka det förebyggande arbetet genom att göra riskanalyser och klassningar av avtal och utifrån det planera vilka avtal som ska följas upp regelbundet, stickprovsvis och händelsestyrt.

Kommunens verksamheter är avtalsägare för respektive avtal. Det förväntas av samtliga verksamheter att bedriva en aktiv avtalsförvaltning där avtalen kontinuerligt följs upp mot respektive leverantör. Ett metodstöd som stödjer verksamheten att bedriva en aktiv avtalsföljning kan bidra till en förbättrad avtalsuppföljning.

- *Rekommendation* Överväg att införa en avtalscontrollerfunktion för att systematisera arbetet med avtalsuppföljningen.

Inrättande av en kommunövergripande avtalscontroller för stärkt avtalsförvaltning är en resursfråga. Den föreslagna förändringen av verksamhetscontrollers uppdrag med stärkt arbete mot välfärdsbrottslighet behöver landa och utvärderas.

- *Rekommendation* Säkerställa en systematisk uppföljning av ideella föreningar i form av verksamhetsbesök och stickprovskontroller baserad på riskvärdering

Rutinen enligt rekommendation är redan en etablerad rutin inom fritid- och kultur men i perioder av tidsbrist har detta nedprioriterats. Däremot är en systematisk uppföljning enligt förslag när det gäller föreningar högst relevant ur fler perspektiv för att motverka brott. Rutinen kommer vara prioriterad framledes att efterlevas.

Matilda Hübinette
Kommunstyrelsens ordförande